

en Højskole, da har denne Indvending neppe nogen Vægt, idet det forekommer mig, at det saa vil blive saameget lettere for det ubemidlede Menneſte at gjøre Forsøget. Det er blevet sagt, at Tid er Penge, og altsaa give vi her et lille Tilskud til Veberlag for Tiden, hvilket er et Fortrin ved Forslaget. Jeg skal derfor anbefale Forslaget under Nr. 34 b, og jeg vil selv, da Forslaget er kommet frem, stemme derfor. Jeg tør ikke være med til at negte at gjøre dette Forsøg, som dog muligviis kan lede til et heldigt Resultat for Folkeoplysningen og Udviklingen i det Hele taget.

Svgsbrv: Jeg maa, ligesom det ærede Medlem for Mors (Schjørring), takke den høitærede Minister for hans Udtalelse angaaende Indførelsen af Examenſcommiſſioner ved det theologiske Facultet ved Universitetet. Det er min Overbeviisning, at der herved vil skee et meget stort Fremſkridt, idet der da vil kunne finde et ganske anderledes frit videnskabeligt Studium Sted ved Universitetet, end der tidligere har kunnet, og det ogsaa vil virke velgjørende ind paa selve Professorernes Forelæsninger. Naar man har sagt, at man ikke kunde gjøre det ved det theologiske uden consequent at gjøre det ved de andre Faculteter, troer jeg dog der er en Forskjel, som man ikke har lagt Mærke til. Det er jo vitterligt, at de saakaldte positive Kundskaber, Kjendsgjerninger, som skulle opfattes ved Hukommelsen, spille en ganske anden Rolle ved andre Faculteter end ved det theologiske. Selv om man lægger Vægten paa den videnskabelige Opfattelse af disse Kjendsgjerninger, er det ogsaa vist, at der er en Forskjel mellem de andre Faculteter og det theologiske; thi ved dette gjælder Examinationen tillige Troesætninger, deres Begruundelse og Udvikling, og naar vi betænke, at de unge Studerendes hele Fremtidskabne, som Forholdet nu er, ligger i Professorernes Haand, ville vi see, at disse let kunne komme til at udøve en meget stærk Samvittighedſtvang mod dem, en Dvang, som ikke kan være til Gavn enten for deres Studium eller for deres fremtidige Virksomhed i Kirkens Tjeneste. Jeg vilde derfor ret meget ønske, at det stillede Forslag om en Examenſcommiſſion maatte blive ved-

taget, for at det engang kunde bringes til Udførelse, efterat det nu saa længe har staaet paa Dagsordenen, ja, efterat dets Virkeliggjørelse saa at sige kun er blevet forhindret derved, at den Mand, der var udſeet til Commiſſionens Formand, blev udnævnt til Minister og altsaa ikke kunde overtage Posten. — Ligeledes skal jeg slutte mig til, hvad det samme ærede Medlem udtalte med Hensyn til Indførelse af Concurrance ved Besættelsen af Lærerposterne ved Universitetet; det er en Sag, som ogsaa tidligere har været udførligt drøftet, og som no nlig Finantsudvalgets ærede Ordfører saa indtrængende har anbefalet, at jeg haade haaret, man ikke behøvede at omtale det mere; men ikke desto mindre er det en Kjendsgjerning, at man endnu af og til besætter Lærerplasser uden forudgaaende Concurrance, og uden at der synes at være skjellig Grund til at gaar frem paa den Maade. Det ærede Medlem har allerede nævnt et Exempel derpaa, og jeg skal nævne som et andet, hvad der iøvrigt ogsaa allerede blev omtalt ved første Behandling, at der i Løbet af det sidste Aar er blevet besat en Docentplads i Philoſophi, uden at der har fundet Concurrance Sted, uagtet der vel kunde have været Grund dertil, naar man tager de Mænd i Betragtning, der maatte antages at have ønsket at opnaa denne Plads. Jeg vil haabe, at naar denne Plads endelig besættes, Concurrance da maa finde Sted. — Med Hensyn til det Punkt, som især har optaget denne Forhandling, nemlig Spørgsmaalet om Bondeshøjskolerne, er det jo til forskjelliges Tider blevet fremdraget her og har givet Anledning til en Mængde Udtalelser fra aldeles modsatte Synpunkter. Det har ikke overrasket mig, at dette tidligere har fundet Sted, men derimod, at det har kunnet finde Sted igjen taar; thi nu have vi dog Beviser for, at alle de Udvil, som man har fremsat imod disse Skolers Væsen og Nytte, ikke alene ere blevne underkjendte af Befolkningen rundt omkring i vort eget Land, men ogsaa af Befolkninger langt udenfor vort Fædrelands Grændser. Man har lige fra det første Dieblit, disse Skoler opstode, paa mange Maader spaaet ilde om dem: de vare en Udvæert paa vort Almueſkolevæsen, en Udvæert,